

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

Бібліотека слідства та дізнання

КРИМІНОЛОГІЯ

(Особлива частина)

Навчальний посібник

*За загальною редакцією
д-ра юрид. наук, професора О. М. Литвинова*

*Науковий редактор серії
академік НАПрН України О. М. Бандурка*

*Допущено
Міністерством внутрішніх справ України*

Харків 2011

ISBN 978-966-611-000-0

УДК 343.2(477)(075.8)
ББК 67.99 (4УКР)308.Оя73
К34

Рекомендовано до друку Вченою радою
Харківського національного університету
внутрішніх справ
27 квітня 2010 р., (протокол № 4)

Авторський колектив:

Блага А. Б. – канд. юрид. наук (тема 10 § 1, 2); **Васильєв А. А.** – канд. юрид. наук (тема 4 § 1-3); **Давиденко Л. М.** – д-р юрид. наук (тема 6 § 4, тема 7 § 3); **Ємельянов В. П.** – д-р юрид. наук (тема 2 § 3, тема 3 § 3); **Канібер Ю. М.** – канд. юрид. наук (тема 9 § 1-3, тема 12 § 3); **Литвинов О. М.** – д-р юрид. наук (тема 1 § 2, 5, додаток); **Мартиненко О. А.** – д-р юрид. наук (тема 8 § 1-5); **Орлов Ю. В.** – канд. юрид. наук (тема 1 § 1, 3, 4, 6, тема 8 § 6, 7, додаток); **Прутяной С. О.** – канд. юрид. наук (тема 5 § 2, 5, 6); **Романов С. Ю.** – канд. юрид. наук (тема 3 § 1, 2); **Рубан К. П.** – канд. юрид. наук (тема 11 § 1, 2); **Северин О. О.** – канд. юрид. наук (тема 11 § 3, 4); **Трубников В. М.** – д-р юрид. наук (тема 9 § 4, 5); **Титаренко О. О.** – канд. юрид. наук (тема 6 § 1-3); **Фіалка М. І.** – канд. юрид. наук (тема 7 § 1, 2); **Храмцов О. М.** – канд. юрид. наук (тема 2 § 1, 2, тема 5 § 1, 3, 4); **Філіпенко Н. Є.** – канд. юрид. наук (тема 12 § 1, 2); **Шевчук Т. А.** – канд. юрид. наук (тема 4 § 4, 5, тема 10 § 3).

*Допущено Міністерством внутрішніх справ України як навчальний посібник
для вищих навчальних закладів (лист № 6/7-6617 від 30.11.2010)*

Рецензенти:

д-р юрид. наук, професор **В. П. Петков**;
д-р юрид. наук, професор **М. І. Іншин**

К34 **Кримінологія** (Особлива частина) : навчальний посібник / Кол. авторів : Блага А. Б., Васильєв А. А., Давиденко Л. М. та ін.; за заг. ред. О. М. Литвинова; наук. ред. серії О. М. Бандурка. – Х. : Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2011. – 347 с.
ISBN 978-966-610-206-8

У підручнику на основі сучасних досягнень науки розглядаються кримінологічні характеристики окремих видів злочинності та фонових для злочинності явищ, а також визначаються основні напрями, суб'єкти та різновиди кримінально-превентивної діяльності.

Для курсантів і студентів вищих навчальних закладів юридичного профілю, викладачів, аспірантів та ад'юнктів, науковців, практичних працівників, а також широкого кола читачів, які цікавляться проблематикою протидії злочинності.

УДК 343.2(477)(075.8)
ББК 67.99 (4УКР)308.Оя73

ISBN 978-966-610-206-8

© Блага А. Б., Васильєв А. А., Давиденко Л. М.
та ін., 2011

© Тяпкін А. С, дизайн обкладинки, 2011

ЗМІСТ

Тема 1.

КРИМІНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ПРОТИДІЯ ФОНОВИМ ДЛЯ ЗЛОЧИННОСТІ ЯВИЩАМ

- 1.1. Поняття та кримінологічне значення фонових для злочинності явищ 6
- 1.2. Характеристика та протидія наркотизації та алкоголізації населення..... 8
- 1.3. Характеристика та протидія проституції..... 20
- 1.4. Характеристика та протидія суїцидальності..... 26
- 1.5. Характеристика та протидія насильству в сім'ї..... 29
- 1.6. Характеристика та протидія безпритульності 39

Тема 2.

КРИМІНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ПРОТИДІЯ АГРЕСИВНО-НАСИЛЬНИЦЬКІЙ ЗЛОЧИННОСТІ

- 2.1. Поняття та види агресивно-насильницьких злочинів..... 45
- 2.2. Кримінологічна характеристика агресивно-насильницьких злочинів..... 47
- 2.3. Протидія агресивно-насильницьким злочинам..... 61

Тема 3.

КРИМІНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ПРОТИДІЯ ЗАГАЛЬНОКРИМІНАЛЬНІЙ КОРИСЛИВІЙ ЗЛОЧИННОСТІ

- 3.1. Поняття та ознаки загальнокримінальної корисливої злочинності..... 68
- 3.2. Кримінологічна характеристика загальнокримінальної корисливої злочинності..... 71
- 3.3. Протидія загальнокримінальній корисливій злочинності. 86

Розділ 4.

КРИМІНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ПРОТИДІЯ ОРГАНІЗОВАНИЙ ЗЛОЧИННОСТІ

- 4.1. Кримінологічне поняття та історичні витоки організованої злочинності 91
- 4.2. Види організованої злочинності..... 96
- 4.3. Кримінологічна характеристика організованої злочинності..... 101

4.4. Детермінація організованої злочинності.....	113
4.5. Протидія організованій злочинності.....	117

Тема 5.

**КРИМІНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА
ТА ПРОТИДІЯ ПРОФЕСІЙНІЙ ТА РЕЦИДИВНІЙ ЗЛОЧИННОСТІ**

5.1. Поняття та ознаки професійної злочинності. Види професійної злочинної діяльності.....	120
5.2. Кримінологічна характеристика професійної злочинності ..	124
5.3. Кримінологічна характеристика злочинного середовища ...	132
5.4. Поняття та ознаки рецидивної злочинності.....	139
5.5. Кримінологічна характеристика рецидивної злочинності ...	143
5.6. Протидія професійній та рецидивній злочинності.....	148

Тема 6.

**КРИМІНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА
ТА ПРОТИДІЯ ЗЛОЧИННОСТІ У СФЕРІ ЕКОНОМІКИ**

6.1. Поняття, ознаки і види злочинності у сфері економіки	154
6.2. Кримінологічна характеристика злочинності у сфері економіки.....	158
6.3. Детермінація злочинності у сфері економіки.....	164
6.4. Протидія злочинності у сфері економіки	171

Тема 7.

**КРИМІНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА
ТА ПРОТИДІЯ ЗЛОЧИННОСТІ У СФЕРІ СЛУЖБОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

7.1. Кримінологічне поняття злочинності у сфері службової діяльності	180
7.2. Кримінологічна характеристика злочинності у сфері службової діяльності.....	183
7.3. Протидія злочинності у сфері службової діяльності.....	197

Тема 8.

**КРИМІНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА
ТА ПРОТИДІЯ ЗЛОЧИННОСТІ ПРАЦІВНИКІВ ОВС УКРАЇНИ**

8.1. Суб'єкт та специфіка злочинів, що вчиняються працівниками ОВС	204
8.2. Загальний стан дотримання законності в ОВС.....	206
8.3. Кількісно-якісні показники злочинності працівників ОВС....	209
8.4. Характеристика особи злочинця	217
8.5. Мотивація злочинів, що вчиняються працівниками ОВС.....	219

- 8.6. Детермінація злочинів, що вчиняються працівниками ОВС. 223
 8.7. Протидія злочинності працівників ОВС..... 225

Тема 9.

**КРИМІНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА
 ТА ПРОТИДІЯ ЗЛОЧИННОСТІ НЕПОВНОЛІТНІХ**

- 9.1. Поняття злочинності неповнолітніх 229
 9.2. Стан та основні тенденції злочинності неповнолітніх ..233
 9.3. Кримінологічна характеристика особи неповнолітнього злочинця 238
 9.4. Детермінація злочинності неповнолітніх..... 247
 9.5. Протидія злочинності неповнолітніх..... 253

Тема 10.

**КРИМІНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА
 ТА ПРОТИДІЯ ЖІНОЧІЙ ЗЛОЧИННОСТІ**

- 10.1. Кримінологічна характеристика жіночої злочинності 258
 10.2. Детермінація жіночої злочинності..... 266
 10.3. Протидія жіночій злочинності..... 270

**Тема 11. КРИМІНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА
 ТА ПРОТИДІЯ ЗЛОЧИННОСТІ В МІСЦЯХ ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ**

- 11.1. Кримінологічне поняття злочинності в місцях позбавлення волі..... 283
 11.2. Кримінологічна характеристика злочинності в місцях позбавлення волі..... 285
 11.3. Детермінація злочинності в місцях позбавлення волі. 290
 11.4. Протидія злочинності в місцях позбавлення волі. 293

**Тема 12. КРИМІНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА
 ТА ПРОТИДІЯ НЕОБЕРЕЖНІЙ ЗЛОЧИННОСТІ**

- 12.1. Кримінологічна характеристика необережної злочинності..... 303
 12.2. Детермінація необережної злочинності..... 319
 12.3. Протидія необережній злочинності 326

**КРИМІНОЛОГІЧНИЙ ПРОГНОЗ ПРОВЕДЕННЯ ФІНАЛЬНОЇ
 ЧАСТИНИ ЧЕМПІОНАТУ ЄВРОПИ З ФУТБОЛУ ЄВРО-2012
 В УКРАЇНІ 330**

**ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ ПОКАЖЧИК 342
 СЛОВНИК ТЕРМІНОЛОГІЧНИХ ТЕРМІНІВ 344**

Навчальне видання

БЛАГА Алла Борисівна,
ВАСИЛЬЄВ Андрій Анатолійович,
ДАВИДЕНКО Леонід Миколайович та ін.

КРИМІНОЛОГІЯ
(Особлива частина)
Навчальний посібник

За загальною редакцією
д-ра юрид. наук, професора О. М. Литвинова

Науковий редактор серії
академік НАПрН України О. М. Бандурка

Верстка, художнє оформлення А. С. Тяпкіна

Формат 60x84/16. Ум.- друк. арк. 20,2. Обл-вид. арк. 18,3.
Тираж 550 пр. Зам. № 79

Видавець і виготовлювач –
Харківський національний університет внутрішніх справ,
просп. 50-річчя СРСР, 27, м. Харків, 61080.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3087 від 22.01.2008.
Надруковано у друкарні ТОВ ДИСА+
61029, м. Харків, шосе Салтівське, 154.
Свід. суб. вид. справи ДК №4047